

På jaktprøver i Sørum februar 2008

Når vi ser for oss ideelle forhold for harejakt eller jaktprøver, har vi gjerne en dag med kjølig og overskyet vær, med svak vind, langt til skogs og sent på høsten i tankene. Eller en dag i februar med hard skare som bærer hunden, med 5 cm nysnø og lett snøfall. Denne sesongen har det vært lite av begge deler. For den som gjerne vil få testet ungbikkja si på jaktprøve på våre kanter, det vil si på Romerike, har det vært nesten umulige forhold etter jul. Snøfall, temperaturstigning, klissvåt snø, oppklarning og så langvarig skareføre. Slik har det vært, ”runde på runde.”

Men når det er slik, forsøker en i ”nødens stund” det meste. For eksempel å oppsøke de mest lavtliggende områdene, der det er minst snø. Det vil igjen si jaktterreng som ligger nærme oppdyrkede arealer og bilveger. Men der er det også større villtetthet, både når det gjelder hare og ulovlige ”fristelser” for en langbent jaktsugen støver, nemlig rådyr. Slike steder kan dagen få et helt annet forløp enn hva en er vant med, og der kan bikkjene møte nye og store utfordringer.

To ganger denne etterjulsvinteren har jeg vært på jaktprøve i Sørum med ungtispa på 22 måneder. I dette terrenget, hvor det er mindre snø og trolig mer hare enn hva som er vanlig ellers på våre kanter, har mange hunder gått til premiering de siste årene.

Første gangen, 1. februar, lå det 10 – 20 cm våt snø, og det var varslet litt nedbør og fallende temperatur, som skulle føre til gradvis skifte fra regn til snø ut over dagen. Det var ikke ferske spor å se fra morgenen av. Bikkja jobbet upåklagelig, men kom ikke i ferske spor før det var gått vel tre timer. Da hadde det begynt å blåse, og det falt tett med store snøfiller. Etter kort tid var det falt flere cm våt snø. Tydeligvis luktet det svært lite av nattfoten, og ungtispa klarte ikke å nøste opp foten, før haren tilfeldigvis ble skremt ut da vi kom for nærme dagleiet. Losen kom i gang, og det gikk greit helt til der haren hadde krysset ei elv med overvann. Men tispa kom seg nokså raskt over, og jaget videre opp lia på andre siden. Dommer, aspirant og hundeeier hørte at losen holdt på en stund i grensen av hørehold, før det gikk videre. Vi måtte trekke etter. Da vi hadde passert toppen av lia, hørte vi såvidt losmålet langt i det fjerne, bakenfor et par store jorder. Da var det bare å følge etter. Sporene var lette å følge i våtsnøen, over en bilveg og rett forbi bygdas kirke. Rakt fram og over neste jorde og inn i et nytt skogområde. Da hadde vi labbet over åkerland i vel to kilometer. Etter nesten en kilometer til kom vi i kontakt med losen, som nå gikk faretruende nær en riksveg med mye ettermiddagstrafikk. Dommeren plasserte seg ”i vegkanten”. Men heldigvis gikk haren fra da av små turer innenfor hørehold, uten å havne på bilvegen. Selv om det ble noen tap, klarte bikkja å gå til full tid for en 1. premie.

Den andre gangen, 24. februar, ble det enda vanskeligere. Nå var det gammel, våt snø, og det var varslet skyet, mildt vær utover dagen. Det var et lite håp om brukbare forhold før avreise. Men da hunden var sluppet, klarnet det opp. Og selv om det var mildt, ble det raskt hard skare. Tispa markerte nok harefot, både her og der. Men selv om det nok fantes flere harer i nærheten, drøyde det med uttaket. Etter drøyt to timer, begynte hun å jage. Losmålet var litt uvanlig, men jeg regnet med at det skyldtes svak vitring. I starten gikk det som en harelos, men så skar det rett ut, over den samme elva som sist og ut av hørehold over bakketoppen. Dommeren hadde passert lossprene og hadde dårlige nyheter. Det var ulovlig losdyr, rådyr! Peileren viste at det ikke var mer los, og før det var for sent kom bikkja tilbake etter innkalling.

Vi ville prøve nytt slipp, men forhåpningene hadde falt sterkt. Blant annet fordi det hadde økt på med varm vind. Men bikkja begynte å markere fot. Vi trakk etter, og en stund senere så vi at hun holdt på i et lite skogholt på andre siden av et pløyd jorde. Den frosne jorda tinte i vinden, slik at det ble sittende 10 cm tjukke leirkladder på støvlene da jeg gikk over jordet.

Kvart over tolv ble det uttak, men det ble bare noen få bjeff fram til jordekanten. Haren hadde kommet tvers over pløya og passert dommeren på veg inn i skogen. Bikkja klarte ikke å følge sporene over jordet, selv om de var helt ferske. Men hun slo en ring rundt og tok igjen et stykke inne i skogen på den andre siden. Los i noen minutter, tap i ti minutter, gjentak med beskrik, og så tok haren samme presis rute som forrige gang vi var i terrenget! Rett over elva, som også nå gikk med overvann, og ut av hørehold opp lia. Vi kom oss trygt over elva og fulgte på losen.

Men nå hadde hun ikke klart å jage over jordene. Da vi kom oss over toppen av lia, så vi at bikkja holdt på å lete langt ute på det første jordet. Vi gikk etter. Her var det umulige vitringsforhold. Der jordet var pløyd besto underlaget av flytende leirjord. Der det ikke var pløyd var bakken dels dekket av et smeltende islag, og dels av åkerstubb over et flere cm tykt lag av "leirjordsuppe".

Da vi kom fram til der hun holdt på, begynte bikkja etter en stund å arbeide seg av gårde i samme retning som forrige gang. Av og til svingte rompa litt, og da vi passerte bakken opp mot vegen ved kirka, hørte vi antydning til bruk av losmål. Hun var på sporet! Sakte men sikkert ruslet hun foran oss med nesa ned i bakken, rett mot det samme skogholtet som sist. Et eldre par som kom gående på vegen da vi passerte, lurte nok på hva vi holdt på med. Først kom ei bikkje halvveis dekket av søle. Bak to svette karer i jaktklær og med søle langt opp over buksebeina!

Da vi kom inn i skogen, begynte jeg å sjekke snøen i skogkanten. Jo da, der fant jeg skitne harespor som kom inn fra jordet! Bikkja var nå et stykke foran meg, og jeg fulgte etter med hjelp av peileren. Her var det mest barmark. Og i det samme området som sist hadde haren lagt seg inn. Tilfeldigvis gikk jeg rett på haren. Den hoppet først av gårde da jeg var på ca en meters hold. Straks etter var losen i gang igjen.

Med en viss frykt for at noe skulle kunne skje i biltrafikken på vegen like ved, lot jeg henne holde på. En fersk prøvedommer i nabolaget hadde hørt losen, og "posterte" på bilvegen for å passe på!

Nå ble det bare stikking innenfor et lite område. Det var meget bra trykk i losen, men losen ble veldig oppstykket. Bare 5 - 10 minutter av gangen før haren kastet og trykket. Det ble flere gjentak med beskrik, etter korte tap. Nå holdt haren seg innenfor et lite område med tett ungskog og grøftet myr, med tett i tett med bjørkekjerr. Vi så haren like ved oss et par ganger. Men så ble det et litt langt tap fordi haren igjen hadde gått over nytt, islagt jorde. Der luktet det fint lite av haresporene! Tispa klarte til slutt å finne igjen haren denne gangen også. Men etter kort los som gikk rett opp i ungsbogen igjen, ble det nytt tap, og så "rant" prøvetida ut.

Til sammen ble det ca 80 losminutter denne dagen, og dermed en 3. premie. Men ut fra forholdene tror jeg hun hadde utført en prestasjon minst på høyde med hva som blir gjort ved mange førstepremieløser under "normale forhold".

Da vi skulle krysse elva på tilbaketur var vi usikre på om isen ville holde. Også fordi det nå var så mye overvann at det nesten rant over støvlene. Men isen holdt og vi berget oss tørrskodd over.

Som nevnt i starten, jakt og jaktprøver i slike områder kan stille både ei uerfaren bikkje og hundeeier overfor utfordringer som skiller seg mye fra det de er vant med fra jakt ”innpå skogen”.

Leif H. Berg